

indrømmer denne Understøttelse. Jeg indrømmer ogsaa, at den Mand, jeg her taler om, tillige er Sjælesørger for den Del af den lutherisk-evangeliske Menighed, han har i sit Sogn, og for Folk i andre Sogne, der ville slutte sig til ham. (S. A. Hansen: Det staar der ikke et Ord om!) Det staar i mine Bemærkninger! (S. A. Hansen: Men ikke i Forslaget!) Det er det Samme! Det er netop nødvendigt, fordi jeg maa holde dette Menighedsforhold helt ude af Forslaget. Naar en Mand søger at klare sin Stilling saa tydelig som mulig og siger: Dette er et Punkt, som Rigsdagen ikke skal komme ind paa, er han virkelig nødt til at betegne Sligt i Anmærkningerne og ikke i Loven. Derimod har Ministeren — det staar i Loven — affuerat den samme Ret efter mit Forslag til at sikkre sig, at de Folk, der stilles paa Valg af disse Vælgere, tillige under Ministeriets Oplysning og under Kirkens øvrige Indretninger ville være frie Sjælesørgere for den Menighed, der vil slutte sig om dem. Dette ligger i de Herrer's Forslag, og ligesaa godt i de aldeles enslydende Bestemmelser, der staa i mit Forslag, men jeg skal ganske vist indrømme, at jeg har tænkt paa noget Andet. Man har i vore Dage taget ikke saa faa Forretninger fra de geistlige Embedsmænd, og Forholdene kunne jo udvikle sig saaledes, at disse, idet mange Medlemmer her i Landet efterhaanden fik Die for, at man har meget mere Religionsfrihed udenfor end indenfor Folkekirken, efterhaanden fik meget mindre at bestille. Kunde de da ikke, da de dog ere lønede af Staten, da de have haft med beslægtede Gjæringer at bestille, og ligeledes efter den Fordømmelse, de have, benyttes til at udfylde et Hul, vi have i vor Lovgivning om Skoleundervisningen? Derfor mente jeg, at de for de Lønninger, de faae, nok tillige kunde give det Par Timers Undervisning mere om Ugen. Lad mig sige i Henseende til det Konfessionelle, at jeg aldeles ikke har tænkt paa, og det ligger heller ikke i Lovforslaget, at der skulde udøves noget Tryk i konfessionel Henseende. De unge Menneker, der havde Lust til at benytte den videregaaende Undervisning, som kunde faas i de 12 Timer, skulde ikke

forud være bundne ved en Evangsundervisning, men de kunde komme til Præsten og sidde i Konfirmationsstuen. Der er saaledes slet ingen Banskfælgighed med Hensyn til Lokalet, som her er talt om, men skulde det glædelige Forhold indtræde, at der viste sig en større Trang end hidtil — og det maa vi jo ønske —, vilde man vist kappes om at gjøre Lokalerne større og at skaffe de Stedligheder, som behøvedes dertil. (Berg: Kirkerne!) Ja, naar Kirkerne engang blive opvarmede, kan man ogsaa godt bruge dem dertil. — Jeg vil som sagt ikke gaa dybere ind paa Forslaget, thi jeg betragter det kun ligefrem som et Forsøg paa at vise, hvorledes dette udviklede Forhold kan ordnes saaledes, at man giver det borgerlige Samfund Noget af Manden, medens man stiller en anden Del af Mandens Virksomhed over til det Menighedsliv, som dog paa en eller anden Maade er udviklet i det borgerlige Samfund. — Hvad jeg derimod ikke vil være med til, og hvad jeg netop fra det kristelige Standpunkt anser for urigtigt, er, at man lader Menighedsmedlemmerne vælge Manden som Sjælesørger. Derfor finder jeg ingen Støtte i hele den Betragtning af Forholdet imellem Sjælesørger og Menighed, som gaar igjennem den kristelige Kirke; dertil kunde jeg ikke være med. Jeg holder paa Kirkens Uafhængighed saa meget som muligt. Jeg kunde ganske vist med det ærede Medlem for Beile Amts 3die Valgkreds (Th. Nielsen) ønske, at den Bevidsthed var gaaet op for Mangfoldige her i Landet, at det Bedste, vi kunde gjøre, var at gjøre det Gule godt igjen, som skete ved Grundlovens Givelse, nemlig at tale om en Folkekirke og at tale om, hvorledes den skal understøttes af Staten. Det Bedste, der kunde ske, var ganske vist, som Kirkegaard sagde, at affædige og pensionere alle Præsterne og dernæst at lade den Herre, som sørger for, at det religiøse Liv vedbliver paa Jorden, sørge for det Andet og være den rette Kultusminister i den Slags Forhold. Dette er min Mening, men hvor — jeg vil ikke sige himmelvidt, — men jordvidt ere vi ikke fra at kunne komme til en saadan Betragtning! Altsaa notes man med det Mindre; man søger at give Hver Sit saa godt, man